

A 79/1/8

ARREST VAN 16 APRIL 1980
in zaak A 79/1

Inzake :

de naamloze vennootschap CENTRALE LEVENSVERZEKERINGSMAATSCHAPPIJ
GROEP JOSI

tegen

de naamloze vennootschap GENERAL ACCIDENT, FIRE AND LIFE INSURANCE

*

*

*

ARRET DU 16 AVRIL 1980
dans l'affaire A 79/1

En cause :

la société anonyme COMPAGNIE CENTRALE D'ASSURANCES SUR LA VIE GROUPE JOSI

contre

la société anonyme GENERAL ACCIDENT, FIRE AND LIFE INSURANCE

Het BENELUX-GERECHTSHOF

In de zaak A 79/1

Gezien de brief van 6 juli 1979 van de hoofdgriffier van het Hof van Cassatie van België met, in bijlage, een voor eensluidend gewaarmerkt afschrift van het arrest gewezen op 29 juni 1979 door het Hof van Cassatie inzake de naamloze vennootschap Centrale Levensverzekeringsmaatschappij Groep Josi tegen de naamloze vennootschap General Accident, Fire and Life Insurance, verzekeringsmaatschappij ;

TEN AANZIEN VAN DE FEITEN :

Overwegende dat eiseres, nadat ze aan Mevrouw Van Hecke, echtgenote Pascolo, de vergoedingen had uitbetaald die haar toekwamen ten gevolge van een ongeval, dat op 23 november 1973 had plaats gevonden op weg naar haar werk, genoemde vergoedingen terugvorderde van verweerster, aansprakelijkheidsverzekeraar van Pascolo, dader van het ongeval ;

Overwegende dat verweerster aanvoerde dat Mevrouw Van Hecke op grond van de door haar echtgenoot afgesloten polis uitgesloten was, in haar hoedanigheid van echtgenote, van het recht op een uitkering ;

Overwegende dat eiseres harerzijds stelde, dat luidens artikel 4, § 1, 2 van de Belgische wet van 1 juli 1956 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen de echtgenoot van de personen bedoeld onder 1 van genoemde bepaling slechts kan worden uitgesloten van het recht op een uitkering op voorwaarde dat hij/zij bij haar of hem inwoont en door haar of hem wordt onderhouden ;

Overwegende dat eiseres zich tegen het vonnis, dat in deze op 6 september 1976 door de Rechtbank van Eerste aanleg te Tongeren in hoger beroep werd gewezen, in cassatie heeft voorzien onder aanvoering van het middel dat, in tegenstelling tot hetgeen de rechters in beroep hadden beslist, artikel 4, § 1, 2 van de Belgische wet van 1 juli 1956 toelaat de echtgenoot van het recht op een uitkering uit te sluiten, zelfs indien hij de in deze wetsbepaling vermelde dubbele voorwaarde niet vervult, welke slechts de "bloed- en aanverwanten in de rechte linie" betreft ;

Overwegende dat door zijn bovenvermeld arrest van 29 juni 1979 het Hof van Cassatie beslist heeft zijn uitspraak uit te stellen en het Benelux-Gerechtshof "verzoekt artikel 4, paragraaf 1, van de Gemeenschappelijke bepalingen behorende bij de Overeenkomst betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen uit te leggen, meer bepaald te zeggen :

- a) of de uitsluiting van de echtgenoot van de bestuurder van het motorrijtuig eveneens onderworpen is aan het vereiste dat deze echtgenoot bij de bestuurder inwoont en door hem wordt onderhouden ;
- b) in bevestigend geval, wat bedoeld wordt met de woorden "door hem onderhouden wordt", meer bepaald in het geval dat de getroffene een eigen beroep uitoefent ;"

TEN AANZIEN VAN HET VERLOOP VAN HET GEDING :

Gelet op de memorie neergelegd ter griffie op 27 september 1979 door Meester R. Bützler namens eiseres ;

Overwegende dat verweerster ervan heeft afgezien een memorie in te dienen en dat de ministers van justitie geen gebruik hebben gemaakt van de mogelijkheid een schriftelijke uiteenzetting in te dienen ;

dat noch de ministers noch verweerster gebruik hebben gemaakt van de mogelijkheid een memorie van antwoord in te dienen ;

Overwegende dat het Hof krachtens artikel 4, lid 3, van zijn reglement op de procesvoering ambtshalve de mondelinge behandeling heeft gelast en dat op 17 december 1979, Meester Bützler in zijn pleidooi voor eiseres werd gehoord ;

dat krachtens artikel 4, lid 5, van het reglement op de procesvoering verweerster niet gerechtigd was tot het doen geven van een mondelinge toelichting ;

TEN AANZIEN VAN HET RECHT :

Gelet op het arrest van 29 juni 1979 van het Hof van Cassatie van België ;

Gelet op artikel 4, paragraaf 1, 2 van de Gemeenschappelijke bepalingen behorende bij de Benelux-Overeenkomst betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen, ondertekend op 24 mei 1966 ;

Gelet op artikel 1 van het Aanvullend Protocol bij deze Overeenkomst, ondertekend op 26 september 1968 en in werking getreden op 1 juli 1976 ;

Overwegende dat het Hof bevoegd is om de rechtsregels van de Bijlage bij de Overeenkomst van 24 mei 1966 uit te leggen, voor zover de inhoud daarvan is opgenomen in de wetgeving van de Staat, waarin de vraag van uitleg is gerezen, hetgeen in deze het geval is, aangezien artikel 4, § 1, 2 van de Belgische wet van 1 juli 1956 is gesteld in bewoordingen, gelijklopend aan die van artikel 4, § 1, 2 van voormelde Gemeenschappelijke bepalingen ;

dat in dat opzicht het feit dat de Belgische wet van eerdere datum is dan het Benelux-verdragsrecht niet van belang is ;

Betreffende de eerste vraag :

Overwegende dat er bij gebreke van een duidelijke tekst betreffende de uitsluiting van de echtgenoot van het recht op een uitkering en bij het ontbreken van doorslaggevende beschouwingen dienaangaande in de voorbereidende werkzaamheden betreffende artikel 4, § 1, 2 van de Gemeenschappelijke bepalingen behorende bij de Overeenkomst betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen, voor de uitlegging van deze bepaling, enerzijds verwezen dient te worden naar de algemene rechtsbeginselen, en anderzijds overwogen moet worden welke de grondslag en het doel zijn van genoemde bepaling ;

Overwegende dat inzake overeenkomsten de vrijheid als regel geldt en dit ervoor pleit de onderhavige bepaling uit te leggen in het voordeel van het beginsel van de contractsvrijheid ;

Overwegende dat het voorts redelijk is aan te nemen dat het in de bedoeling lag van de ontwerpers van artikel 4, § 1, 2 dat de echtgenoot van de personen bedoeld in nummer 1 van dat artikel 4, § 1, in elk geval van het recht op een uitkering zou kunnen worden uitgesloten door de ondertekenaars van het contract ;

dat immers, waar de in de tekst van artikel 4, § 1, 2 vermelde bijzonderheden betreffende de voorwaarden van inwoning en onderhoud in de huidige stand van het maatschappelijk verkeer wel aansluiten bij de toestand van de bloed- en aanverwanten in de rechte linie, zij daarentegen weinig passend lijken voor het geval van de echtgenoot ;

Overwegende dat de vrees voor collusie, die tijdens de wetgevende werkzaamheden tot uiting is gekomen, geen grond biedt voor de beperking van de uitsluiting tot alleen die echtgenoten die de in artikel 4, § 1, 2 vermelde voorwaarden vervullen ;

Overwegende dat, ten slotte, de toepassing van die voorwaarden op de echtgenoot aanleiding zou kunnen geven tot bewijsmoeilijkheden betreffende het "bij de echtgenoot inwonen" en het "door de echtgenoot onderhouden worden", zulks in verband met de ontwikkelingen op het gebied van het patroon van het gezinsleven, de status van de vrouw en de uit het uitoefenen van een beroepsbezigheid voortvloeiende belemmeringen ; dat uit deze toestand rechtsonzekerheid zou kunnen ontstaan, die aan de verwezenlijking van het door de Gemeenschappelijke bepalingen vastgestelde stelsel afbreuk zou kunnen doen ;

Betreffende de tweede vraag :

Overwegende dat het antwoord op de eerste vraag een beantwoording van de tweede onnodig maakt ;

TEN AANZIEN VAN DE KOSTEN :

Overwegende dat het Hof, volgens artikel 13 van het Verdrag betreffende de instelling en het statuut van het Benelux-Gerechtshof de kosten moet vaststellen, welke op de behandeling voor het Hof zijn gevallen, welke kosten omvatten de honoraria van de raadslieden van partijen, voor zover zulks in overeenstemming is met de wetgeving van het land waar het bodemgeschil aanhangig is ;

dat krachtens de Belgische wetgeving, de honoraria van de raadslieden van partijen niet zijn begrepen in de kosten die aan de in het ongelijk gestelde partij in rekening worden gebracht ;

dat op de behandeling voor het Hof geen andere kosten zijn gevallen ;

Uitspraak doende op de door het Hof van Cassatie van België bij arrest van 29 juni 1979 gestelde vragen ;

Gelet op de eensluidende conclusie van de Advocaat-Generaal Dumon ;

VERKLAART VOOR RECHT :

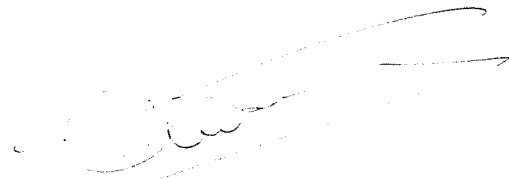
De in de tekst van artikel 4, § 1, 2 van de Gemeenschappelijke bepalingen behorende bij de Overeenkomst betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen vermelde dubbele voorwaarde heeft uitsluitend betrekking op de woorden "hun bloed- en aanverwanten in de rechte linie" ; zij slaat niet op "de echtgenoot van de personen bedoeld in het vorig nummer" ;

Aldus gewezen door de Heren A. Wauters, President, Mr Ch.M.J.A. Moons, Eerste Vice-President, F. Goerens, Tweede Vice-President, baron Richard, R. Legros, R. Thiry, C. Wampach, Mr H.E. Ras en Mr W.L. Haardt, Rechters ;

en uitgesproken ter openbare zitting te Brussel op 16 april 1980 door de Heer President A. Wauters, in aanwezigheid van de Heer Advocaat-Generaal F. Dumon en van de Heer Hoofdgriffier Dr G.M.J.A. Russel.



(G.M.J.A. Russel)



(A. Wauters)